

Enligt sändlista

BILDANDE AV *Rambergerets naturreservat*

Objektnummer	2051079
Län	Västernorrland
Kommun	Kramfors
Socken	Nordingrå
Fastighet	Nordingrå-Mjällom 1:1
Markägare	Privat
Förvaltare	Länsstyrelsen
Lägesbeskrivning	Cirka 17 kilometer öster om Ullånger, sydväst om Norrfällsviken.
Mittpunkt	x: 678017,7 y: 6985795 (SWEREF 99)
Areal [hektar]	50,5
Prod skogsmark [ha]	37,6
Naturtyper [ha]	
	Tallskog 23,2
	Impediment 12,7
	Granskog 6,1
	Barrblandskog 5,8
	Ungskog 1,6
	Lövblandad barrskog 0,8
	Vatten 0,2
	Triviallövskog 0,1

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att de föreskrifter som framgår av detta beslut ska gälla beträffande naturreservatet.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan.

SYFTE

Området skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer, närmare bestämt en brandpräglad tallskog med inslag av hållmarkstallskog samt en örtrik gransumpskog och ett mindre rikkärr. Skogen i området har, och kommer fortsatt att bilda, mycket av de strukturer såsom döda stående och liggande träd som är kännetecknande för naturligt fungerande skogsekosystem.

Syftet är vidare att säkra en förekomst av Natura 2000-arten guckusko.

För att bibehålla en brandpräglad beståndsstruktur och gynna naturvärden knutna till brandpräglad skog kan naturvårdsbränningar komma att genomföras i större delen av reservatet. Övriga delar ska utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer.

Inom ramen för ovanstående syfte kan mindre anordningar för friluftsliv komma att ställas i ordning.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 uppföra byggnad, mast, brygga, eller annan anläggning.
- 2 bedriva täkt, anordna upplag, borra, spränga, schakta, gräva, utfylla, tippa eller på annat sätt skada mark och block.
- 3 dika, dikesrensa eller dämna.
- 4 anlägga luft-, vatten- eller markledning, stängsel eller hägnad.
- 5 anlägga väg, stig eller spång.
- 6 bedriva skogsbruk; avverka eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna, träd och buskar, samt utföra annan skogsvårdsåtgärd.
- 7 sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödningsämnen.
- 8 inplantera djur, växter eller andra organismer.
- 9 framföra motordrivet fordon. Förbudet gäller inte snöskoter på snötäckt mark samt uttransport av fällda älgar, björnar och annat högvilt, varvid risken för skador på mark och vegetation ska minimeras.
- 10 upplåta mark för militär övningsverksamhet.
- 11 uppföra jaktorn utan länsstyrelsens tillstånd.

B. Föreskrifter om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla intrång enligt 7 kap. 6 § miljöbalken.

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 upphuggning och markering av reservatsgränsen.
- 2 uppsättning av informationstavlor.
- 3 eventuella kontrollerade naturvårdsbränningar med därtill hörande åtgärder, som exempelvis selektiva huggningsingrepp och anläggande av mineraljordssträngar. Föreskriften gäller inte i hela reservatet, se bilaga 1. Inför bränning ska samråd hållas med berörs sameby.
- 4 undersökningar av mark, vegetation och djurliv, samt markering av därtill hörande ytor.
- 5 avlägsnande av eventuella främmande arter; exempelvis lupiner och vresros.
- 6 anläggande och underhåll av mindre friluftsanordningar, såsom exempelvis rastplats och stigar.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna, träd och buskar.
- 2 plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort, mossor, lavar eller svampar, med undantag för plockning av icke fridlysta marklevande svampar.
- 3 insamla eller föra bort insekter eller andra ryggradslösa djur.
- 4 framföra motordrivet fordon. Förbudet gäller inte snöskoter på snötäckt mark.
- 5 genom grävning eller på annat sätt skada mark och block.
- 6 uppföra anläggning, såsom vindskydd, koja, bänk, spång, bro, stängsel, ledning, mast eller torn.
- 7 sätta upp skylt, tavla, affisch eller göra inskrift.
- 8 genomföra tävlingar, lägerverksamhet eller andra arrangemang utan länsstyrelsens tillstånd.
- 9 klättra i boträd eller på annat sätt medvetet störa eller skada djurlivet.

Tillstånd enligt föreskrift C8 kan innebära att undantag ges från flera föreskrifter. För verksamheten gäller att eventuell åverkan inte annat än alldeles obetydligt får påverka de värden som reservatet syftar till att bevara.

Föreskrift C9 ska inte hindra ringmärkning av fågel i enlighet med övrigt regelverk.

Länsstyrelsen kan ge tillstånd för vetenskapliga undersökningar som innebär någon form av

markering, fällfångst eller annan åverkan, under förutsättning att denna åverkan inte annat än alldeles obetydligt påverkar de värden som reservatet syftar till att bevara.

Vetenskapliga undersökningar som inte innebär markering av provytor eller annan åverkan är tillåtna i reservatet. Vidare ska föreskrifterna inte hindra att i vetenskapligt syfte ta minsta möjliga mängd belägg för artbestämning av exempelvis svampar eller insekter. Observera dock att insamling av vissa arter även kan vara reglerad i artskyddsförordningen (2007:845). Detta gäller för exempelvis guckusko.

Föreskrifterna ska inte hindra de åtgärder som krävs för att bekämpa okontrollerad brand i reservatet. All sådan bekämpning bör ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för bedrivande av renskötsel, inklusive exempelvis snökoterkörning, i enlighet med bland annat rennäringslagen (1971:437) respektive terrängkörningsförordningen (1978:594).

I enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som anges ovan under B och vars utförande beskrivs närmare i skötselplanen.

Föreskrifterna under C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte nyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄLEN FÖR BESLUT

Områdesbeskrivning

Ramoberget är den sydligaste udden på Mjällomshalvön i Höga kusten. Ramobergets berggrund består av diabas och området skiljer sig därmed från övriga delar av Mjällomshalvön som huvudsakligen består av nordingrågranit.

Området består huvudsakligen av brandpräglad talldominerad skog i kuperad terräng med inslag av gran, björk och asp. Brandspår i form av kolade stubbar och brandljud i döda och levande tallar förekommer i hela området. Bitvis skär smala skrevor genom området, från havet och inåt land. Skogen är i genomsnitt cirka 150 år gammal men äldre tallar förekommer i hela området. Gran förekommer framförallt i de norra delarna. I fuktigare partier och vid vissa klapperfält förekommer asp och en del signalarter knutna till asp. Lågor och torrträd från tall, gran och asp förekommer sparsamt till måttligt inom området och det är gott om bohål. Inom området finns även gamla spår av skogsbruk i form av enstaka stubbar och yxhugg. Skogen längst i söder närmast kusten består huvudsakligen av hällmarkstallskog med sparsamt med död ved. Längst i norr finns en liten örtrik sumpskog och ett mindre rikkärr som är kalkpåverkat, möjligen på grund av skalgrusförekomst. I rikkärret finns bland annat guldspärrmossa.

Cirka 80 meter från strandlinjen i den sydöstra delen finns en så kallad tunnelgrotta eller lökgrotta som de ibland kallas. En tunnelgrotta bildas genom att vågorna och isen mejslar ut formen på grottans väggar samtidigt som den snabba landhöjningen pågår. Tunnelgrottor finns både nära vattnet och som här vid Ramoberget en bit längre bort från stranden.

Längre västerut längs stranden finns de så kallade Dansarhällorna, tidigare ett populärt utflyktsmål, som polerats av isens och vågornas rörelser.

Att Rammerberget består av diabas kan vara en anledning till den förhållandevis rika floran på själva udden. Några vanliga kärleväxter i området är läkevänderot, kärleksört, backtimjan, gul fetknopp, stensöta, skogsvicker, hällebräken, svartbräken, nattviol och fläcknycklar. Även den kalkgynnade guckuskon finns inom området.

Rödlistade arter som noterats inom området är slätterfibbla (VU*), smalfotad taggsvamp (VU*), mottaggsvamp, aspgelélav, skrovellav, lunglav, stor aspticka, vitplätt, nordtagg, vaddporing, mörk kolflarnlav, vedflamlav, garnlav, talticka (samtliga NT*), samt ett gammalt kläckhål av jättepraktbagge (EN*).

Sammantaget utgörs de prioriterade bevarandevärdena av brandpräglad äldre talldominerad skog med skyddsvärda arter.

*) Kategorier enligt 2015 års rödlista: NT=nära hotad, VU=sårbar, EN=starkt hotad.

Ärendets beredning

Under hösten 2017 registrerade Skogsstyrelsen en 31 hektar stor nyckelbiotop inom området. Sedan tidigare finns en nyckelbiotop på 1,3 hektar strax utanför området som är skyddad som biotopskydd.

Skogsstyrelsens registrerade nyckelbiotoper medförde att markägarens brukningsenhet utgjordes av mer än fem procent nyckelbiotop. I november 2017 inkom markägaren i området med en intresseanmälan om formellt skydd av skog till länsstyrelsen. I enlighet med den nationella strategin för formellt skydd av skog (Nationell strategi för formellt skydd av skog, reviderad version 2017, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen) uppfyllde området därmed tre prioriteringsgrunder för skydd; höga värden på beståndsnivå, markägarens initiativ till formellt skydd samt en brukningsenhet med hög andel nyckelbiotop. Länsstyrelsen valde därför att gå vidare med ett områdesskydd.

Efter värdering och förhandling träffades avtal om intrångsersättning i juli 2019 mellan markägarna och staten.

Reservatsområdet ligger inom världsarvet Höga kusten som också är riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6§ miljöbalken. En mindre del av reservatsområdet ingår i riksintresse för friluftslivet (Norrfällsviken) enligt 3 kap. 6§ miljöbalken.

Naturresevatet ingår i marker som kan nyttjas som vinterbetesmarker av samebyarna Vilhelmina södra och Voernese sameby.

Inga motstående intressen finns redovisade varken i kommunens översiktsplan från 2013 eller i den fördjupade översiktsplanen från 2016. Inte heller i Vindkraft i Kramfors (tematiskt tillägg till översiktsplan), 2011, finns några motstående intressen redovisade.

Områdets hällmarker (södra delen av området) inventerades 2011 och redovisas i rapporten

Skoglig naturvärdesinventering - ett urval hållmarker längs Västernorrlands läns kust, Rapport nr 2015:2, Länsstyrelsen. Rapporten beskriver hållmarkerna vid Rammberget som förhållandevis jämgamla med tallar på 100-150 år men med ett stråk i de centrala delarna där det finns en något högre andel gamla träd och död ved. Rapporten lyfter också det gynnsamma sydliga solöppna läget och kärlväxtfloran.

Området finns redovisat som ett naturvårdsobjekt (82592) vid länsstyrelsen.

Det finns inga registrerade fornlämningar men det finns flera spår av mänskliga aktiviteter i området. Några kan vara fornlämningar men de är inte granskade av antikvarisk expertis utan är endast registrerade i länsstyrelsens tipsregister i dagsläget (2018-01-23).

Lämningarna är typiska för denna typ av maritima landmiljöer och består av skjutskårer (anläggningar vilka man gömt sig bakom vid jakt av framförallt fågel eller säl), tomtning och grop som utgör enklare boplatsläge, samt på toppen av Rammberget där det finns en härd/eldstad och en stenpackning. Den senare kan eventuellt utgöra en begravningsplats.

Inför remissbehandlingen har information hämtats från digitalt underlagsmaterial från mineralrättsregistret och inga förfallna, beviljade eller ansökta undersökningstillstånd har påträffats inom reservatsområdet.

Vid remissbehandlingen av ärendet har yttrande inkommit från Kramfors kommun, Skogsstyrelsen, Sametinget och Trollarvikens samfällighetsförening. Ingen har något att erinra mot beslutet.

Sametinget anser att det i syfte eller områdesbeskrivning ska framgå vilken betydelse och vilket värde området har för renskötsel. Sametinget tycker även att det tydligt ska framgå att föreskrifterna inte ska utgöra hinder för bedrivande av renskötsel och att berörda samebyars inställning inhämtas och beaktas. Vidare anser Sametinget att länsstyrelsen inför bränningsplanering ska samråda med berörda samebyar.

Trollarvikens samfällighetsförening ser positivt på bildandet av naturreservatet. Man anser även att det är bra om man kan öka tillgängligheten till området med en informationstavla och en enkel stig in till området. Samfällighetsföreningen vill också att besökare till reservatet inte åker bil förbi fritidshusen och sjöbodarna vid Trollarviken. Istället ser man två alternativ till lösning för att minska biltrafiken i området. Ett alternativ är att rusta upp en idag befintlig traktorväg norr om bebyggelsen som både leder ner mot Trollarviken och Rammberget. Ett andra alternativ är att en parkeringsyta anordnas norr om bebyggelsen och att en gångväg skyltas mot Rammberget.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har beaktat de vid remissförfarandet inkomna synpunkterna genom bearbetning av beslut och skötselplan. I beslutet har skrivits in vilka samebyar som ligger inom reservatsområdet. I syftet har dock inte något om renskötsel skrivits in, då syftet med reservatet inte är att värna den.

Anledningen till att inte några samebyar har förelagts att yttra sig vid det ordinarie remissförfarandet, är att länsstyrelsen i det här området generellt inte betraktar några samebyar som sakägare vid reservatsbildning. Detta enligt det kartunderlag som

länsstyrelsen 2009 tog fram i samråd med länets alla samebyar (511-1121-2009). Det har sedan dess använts för att avgöra vilka samebyar som betraktas som sakägare vid reservatsbildning. Sametinget har inför detta reservatsbeslut för första gången varit remissinstans, och de känner inte till ovan nämnda samråd och underlag. Samtliga här berörda samebyar har fått frågan om de vill göra ett förnyat samråd för att uppdatera kartunderlaget som säger inom vilket område de ska betraktas som sakägare. De har alla ställt sig positiva till detta, varför länsstyrelsen planerar ta initiativ till det. Sametinget kommer då också att involveras i samrådet. Inför detta arbete har samtliga samebyar fått information (2019-09-10) om samtliga pågående naturreservatsbildningar (inklusive Rammberget) med kartor, syfte och föreskrifter.

När det gäller synpunkter om tillgängligheten till området som förts fram av Trollarvikens samfällighetsförening har länsstyrelsen i beslutet gjort det möjligt att uppföra mindre friluftsanordningar, som exempelvis rastplats och stigar. Vid reservatets bildande bedöms dock sådana anläggningar inte vara prioriterade med beaktande av det samlade åtgärdsbetinget i skyddade områden i länet. Däremot kommer en informationstavla att sättas upp och på hemsidan kommer sannolikt besökare att hänvisas till den eventuella parkering som planeras att uppföras av markägaren och föreningen Världsarvsledens vänner.

Rammberget är en värdefull brandpräglad talldominerad skog i kuperad terräng med inslag av gran, björk och asp. I norra delen av området finns en mindre sumpskog med bland annat förekomst av guckusko. Området har sedan tidigare påverkats av huggningar, men har sen flera decennier stått tämligen opåverkat av rationellt skogsbruk. Detta har resulterat i en mosaikartad struktur med dels delar som idag utgör så kallade värdekärnor och andra delar som är på väg att bli värdekärnor och utveckla skogsbiologiskt viktiga strukturer, såsom äldre träd och död ved. Dessa värden är ovanliga i dagens av skogsbruk präglade landskap och av grundläggande vikt för att bevara livsformer knutna till områden med mer naturlig skogsdynamik. Naturvärdena i området är följaktligen oförenliga med konventionella skogsbruksmetoder och annan exploatering.

Genom naturreservatsbildning undanröjs de hot mot naturvärden som konventionella skogsbruksmetoder och annan exploatering utgör.

Ett centralt mål är att långsiktigt upprätthålla brandprägel i de talldominerade delarna av skogen, till fördel för bevarandet av organismer knutna till sådan miljö. Området ligger dock inte inom någon av länets fem prioriterade bränningslandskap (Vägledning för naturvårdsbränning i statligt skyddade områden i Västernorrlands län, länsstyrelsens rapport 2015:3) och bedöms i dagsläget svårt att bränna på grund av den förhållandevis kuperade terrängen, det kustnära läget och komplicerade brandbegränsningslinjer i norr. Området ligger dock i närheten av bränningslandskap C enligt vägledningen. I detta kustnära bränningslandskap finns områdena Balesudden, Hummelvik, Mjältön och Skuleskogens nationalpark och i landskapet finns en av två fasta förekomster av den starkt hotade arten jättepraktbagge som kan gynnas av naturvårdsbränning. Inom Rammberget har inte levande exemplar av arten noterats men däremot äldre gnagspår. Eventuell naturvårdsbränning i området ska alltid föregås av noggrann planering och framtagande av bränningsplan. Inför bränning ska samråd hållas med berörda samebyar.

I den händelse en hotad art påträffas eller kunskapsläget ändras för en idag känd art i reservatet, och det långsiktiga bevarandet av arten inte bedöms tryggt med nuvarande förvaltningsinriktning, skulle det kunna finnas skäl att utfärda en dispens som möjliggör åtgärder för arten. Sådan eventuell dispens bör motiveras av aktuell, välgrundad biologisk kunskap. Vidare bör eventuella åtgärder långsiktigt följas upp och berörda delar dokumenteras före och efter åtgärd. En eventuell dispens förutsätter att särskilda skäl föreligger i enlighet med miljöbalken 7 kap. 7 §, vilket innebär att åtgärderna måste vägas mot de värden som utgjort grund för tillkomsten av detta områdesskydd.

En art som skulle kunna bli föremål för dispensansökan är Natura 2000-arten guckusko. Arten växer i halvöppna kalkrika miljöer ofta angränsande till våtmarker som rikkärr. Arten kan missgynnas av igenväxning och om inventeringar visar det bör åtgärder i form av småskalig röjning av enstaka buskar och borttagande av mindre trädplantor i direkt anslutning till förekomsten övervägas. Inga träd bör fällas. Viktigt är dock att åtgärderna är så små att ljusinsläppet inte blir så stort att guckuskon istället missgynnas av konkurrerande igenväxningsvegetation. I dagsläget finns ingen aktuell inventering för arten i området och därmed ingen tydlig trend. Därför bedömer länsstyrelsen att det i dagsläget inte är motiverat att genomföra åtgärder. Det är dock mycket viktigt att förekomsten följs upp löpande så att en aktuell bedömning av artens status i området kan göras (se skötselplanen).

I dagsläget bedömer länsstyrelsen att den miljö långskägg finns i är fullgod för att arten ska fortleva i området och därmed föreligger inte behov av att utföra åtgärder.

Länsstyrelsen bedömer att området signifikant bidrar till uppfyllandet av miljömålen ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt- och djurliv”. Området ryms inom betinget för det regionala miljömålets första delmål från 2005, som anger att 1,8 % av länets produktiva skogsmark ska skyddas formellt. Urvalet av reservatsförslaget har gjorts i enlighet med både den nationella och den regionala strategin för formellt skydd av skog från 2017 respektive 2005. Avgörande urvalskriterier har varit områdets höga värden på beståndsnivå, markägarens initiativ till formellt skydd samt en brukningsenhet med hög andel nyckelbiotop.

Vidare bedömer vi att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att bevara ovan nämnda naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat, samt att förordna om föreskrifter för området och att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk i området.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, epost vasternorrland@lansstyrelsen.se, eller postadress Länsstyrelsen, Enheten för skyddad natur, 871 86 Härnösand.

Skrivelsen ska ha kommit in inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Jonas Salmonsson telefon 0611-34 92 47, jonas.salmonsson@lansstyrelsen.se.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, i Post- och Inrikes Tidningar och i Tidningen Ångermanland. Den dag kungörelsen varit införd i ortstidning anses berörda ha fått del av beslutet.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit Therese Flodin, länsjurist, Pekka Bader, naturvårdshandläggare, Mi Berglin, planhandläggare, samt Torbjörn Engberg, chef vid Enheten för skyddad natur.

Berit Högman
landshövding

Jonas Salmonsson
naturvårdshandläggare

Bilagor

- 1 Beslutskarta
- 2 Skötselplan
- 3 Sändlista

Rammbergets naturreservat

	Föreskrift B3 gäller endast här
	Reservatsgräns
	Befintliga naturreservat

Skötselplan för *Ramobergets naturreservat*

Denna skötselplan används lämpligast tillsammans med det beslut som utgör grunden för denna skötselplan. I beslutet återfinns viktig information såsom beslutsmening, syfte, föreskrifter och en sammanfattande beskrivning av området.

Gränser

Reservatet ska märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd inom reservatet i gränsgatan och uppsättning av stolpar med reservatsbricka i gränsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsa reservatsgränsen.

Brand

Om spontan brand uppkommer inom reservatet bör släckning inriktas mot naturliga avgränsningar och mot reservatets ytterkanter om räddningschefen anser att branden härmed slutligen kan bekämpas. All eventuell brandbekämpning ska ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Servitut och samfälligheter mm

Inga kända servitut finns inom reservatsområdet.

.

Jakt

Jakträtten i reservatet innehas av markägaren.

Anslag om pågående jakt bör sättas upp i anslutning till reservatstavlan (se skötselplanekarta). Vid uttransport av högvilt får mindre banddriven älgdragare eller fyrhjulig motorcykel användas, varvid risken för markskador och spårbildning ska minimeras (se beslutet § A9). Siktgator får inte röjas (§ A6). Befintliga jaktorn ägs av jakträttsinnehavaren och ska underhållas eller rivas. Uppförande av nya jaktorn är tillåtet endast efter tillstånd från länsstyrelsen (§ A11). Av reservatsföreskrifterna följer vidare att varken levande eller döda träd i reservatet får nyttjas till ved (§ A6 och C1).

Förvaltning och tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för förvaltningen av reservatet och tillsynen när det gäller efterlevnaden av reservatsbestämmelserna.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Området har indelats i 3 skötselområden, se skötselkartan. Område 3 omfattar hela reservatet.

Skötselområde 1

Brandpräglad tallskog

Övergripande mål

Att upprätthålla en brandpräglad beståndsstruktur så att det finns goda förutsättningar för arter knutna till brandpräglad tallskog, bland annat jättepraktbagge. Detta innefattar naturskogselement såsom skadade, döda och döende träd, kolad ved samt lågor i olika åldrar och nedbrytningsstadier. Nya generationer av tall och lövträd kommer upp i de brända områdena och det skapas distinkt solöppna gläntor i delar av området. Tallar som skadas i elden bildar kåda för att läka stamskadan vilket gör veden svärnedbruten. På så sätt kan tallarna bli mycket gamla för att småningom stå länge som torrakor.

Åtgärder

■ Bränningsplan

I en bränningsplan ska noga klargöras hur bränningar ska avgränsas och genomföras. Såväl mål med bränningarna som alla nödvändiga säkerhetsåtgärder ska specificeras i planen. Observera att skötselområdet inte utgör ett färdigavgränsat bränningsobjekt. Sannolikt kommer en naturvårdsbränning i området att vara mer småskalig och inriktad på att gynna jättepraktbagge och andra insekter som trivs i ett mer solöppet läge.

■ Eventuell naturvårdsbränning

Området bedöms i dagsläget svårt att bränna på grund av den förhållandevis kuperade terrängen, det kustnära läget och komplicerade brandbegränsningslinjer i norr. Däremot kan man överväga att genomföra småskaliga bränningar för att gynna jättepraktbagge och andra insekter som gynnas av ett mer solöppet läge. Erfarenheter av liknande bränningar i andra områden där jättepraktbagge förekommer ska beaktas.

För att gynna olika organismer knutna till brand bör variation i intensitet och bränningsdjup eftersträvas. I möjligaste mån bör äldre, eventuellt sedan tidigare brandljudade, tallar skyddas från att dö i branden. Vissa torrakor och lågor bör skyddas från att fällas eller förbrännas. Selektiva huggningsingrepp för att upprätthålla säkerheten kan komma att göras inför naturvårdsbränning, exempelvis kvistrensning av träd som riskerar att föra elden upp i kronskiktet, eller fällning av döda björkar med eldfängd näver intill yttergränser. Det kan också bli aktuellt att anlägga mineraljordssträngar.

■ Inventering av jättepraktbagge

Innan eventuell bränning ska bränningsobjektet genomsökas efter färsk kläckhål av jättepraktbagge (på tallågor i solöppna lägen). Vid tidigare inventeringar har inga levande exemplar av arten hittats. Däremot finns äldre kläckhål från arten inom området. Påträffas färsk kläckhål av arten ska substratet vattnas eller på annat sätt säkras inför bränning. Eftersök av färsk kläckhål förutsätter god vana av och kunskap om arten.

Skötselområde 2

Örtrik gransumpskog och rikkärr

Övergripande mål

Att genom fri utveckling bevara en barrsumpskogsmiljö och ett rikkärr med naturligt förekommande processer och strukturer, såsom ostörd hydrologi, gamla träd och döda stående och liggande träd, som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem. Guckuskopopulationen inom området ska också bevaras.

Målbildikatorer:

- Guckusko förekommer inom reservatet.

Åtgärder

- Uppföljning av guckusko

För att effektivt följa upp populationstrender för Natura 2000-arten guckusko bör hela skötselområdet löpande inventeras minst vart 5:e år inom ramen för basinventering av guckusko (se manual för basinventering av kärleväxter).

Det är viktigt att inte bara populationen följs upp vad gäller antal individer utan även att miljöns utveckling dokumenteras. Det kan till exempel ske genom att fotografera miljön kring guckuskon för att kunna följa trädskiktets utveckling.

Skulle guckuskopopulationen bedömas minska på grund av ljuskonkurrens bör åtgärder övervägas för att gynna guckusko. Åtgärder behöver då sannolikt föregås av en dispensansökan (se vidare länsstyrelsens bedömning).

Skötselområde 3

Information och tillgänglighet

Övergripande mål

Att låta området vara fortsatt tillgängligt för allmänheten samt att besökare ska få relevant information om området.

Målbildikatorer:

- Aktuell information finns på länsstyrelsens hemsida.
- Informationstavla är på plats och i gott skick.

Åtgärder

- Information på hemsida

En beskrivning av området läggs ut på länsstyrelsens hemsida

- Informationstavla

En informationstavla sätts upp vid parkeringsplatsen söder om Trollarviksmyran, se skötselkartan.

- Borttagande av skräp

Vid Malviken finns en del skräp, bland annat en stor mängd taggtråd som behöver forslas bort från området.

Reservatsbeslutet medger att mindre friluftsanläggningar som rastplats och stigar anläggs inom området. Vid reservatets bildande bedöms dock sådana anläggningar inte vara prioriterade med beaktande av det samlade åtgärdsbetinget i skyddade områden i länet.

Sammanfattning och prioritering av åtgärder

Prio	Åtgärd	Skötsel- omr	Start	Intervall	Finansiering
1	Information på hemsida	3	2020	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Informationstavla	3	2020	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Uppföljning av guckusko	2	2020	minst vart 5:e år	reservatsanslag
1	Borttagande av skräp	3	2020	engångsåtgärd	reservatsanslag
2	Bränningsplan	1	2025	engångsåtgärd	reservatsanslag
2	Eventuell naturvårdsbränning	1	2030	utvärdera löpande	reservatsanslag
2	Inventering av jättepraktbagge	1	2030	innan bränning	reservatsanslag

Uppföljning

Uppföljning av reservatets syfte och gynnsam bevarandestatus för miljöer och arter är en prioriterad uppgift för reservatsförvaltningen, förutom de åtgärder som anges ovan. Eftersom det finns gamla kläckhål av jättepraktbagge inom området bör man, åtminstone efter riktade åtgärder för arten (småskaliga naturvårdsbränningar), genomföra inventeringar av jättepraktbagge.

Inventeringar av organismer som normalt förekommer i naturskogsmiljö bör genomföras ungefär vart 20:e år mellanrum (vedlevande svampar, insekter, lavar, mossor). Därvid är det viktigt att noga dokumentera inventeringsinsatsen för att verkligen kunna detektera främst kvalitativa skillnader över tid. Man kan förvänta sig att skogarna med tiden strukturellt förändras, med framför allt mer död ved. Då kan man också förvänta sig att hitta arter som inte fanns vid reservatets tillblivelse.

Sammanfattning av uppföljningsbara mål

Skötsel- omr	Kvalitetsmål	Intervall
2	Guckusko förekommer inom reservatet.	minst vart 5:e år
3	Informationstavla är på plats och i gott skick.	löpande
3	Aktuell information finns på länsstyrelsens hemsida.	löpande

Ramobergets naturreservat

Skötselkarta
2019-12-11
Dnr: 511-8215-17

